

Rezultati aktivnosti projekta „Arheološka topografija otoka Raba“ u 2015. g.: terenski pregledi, obrada arheološke građe, popularizacija znanosti

Lipovac Vrkljan, Goranka; Konestra, Ana; Radić Rossi, Irena

Source / Izvornik: **Annales Instituti Archaeologici, 2016, XII, 201 - 205**

Journal article, Published version

Rad u časopisu, Objavljena verzija rada (izdavačev PDF)

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:291:725474>

Rights / Prava: [Attribution 3.0 Unported/Imenovanje 3.0](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-02-01**

INSTITUT ZA
ARHEOLOGIJU

Repository / Repozitorij:

[RIARH - Repository of the Institute of archaeology](#)

Annales

Instituti

Archaeologici

XII - 2016

Godišnjak

*Instituta za
arheologiju*

Nakladnik/Publisher

INSTITUT ZA ARHEOLOGIJU
INSTITUTE OF ARCHAEOLOGY

Adresa uredništva/Editor's office address

Institut za arheologiju/Institute of Archaeology
HR-10000 Zagreb, Ulica Ljudevita Gaja 32
Telefon/phone 385 (0) 1 6150250
fax 385 (0) 1 6055806
e-mail: iarh@iarh.hr
<http://www.iarh.hr>

Glavni i odgovorni urednik/Editor in chief

Marko Dizdar

Izvršne urednice/Desk editors

Asja Tonc
Marina Ugarković

Tehničke urednice/Technical editors

Asja Tonc
Marina Ugarković

Uredništvo/Editorial board

Katarina Botić, Siniša Krznar, Ivana Ožanić Roguljić, Ana Konestra, Andreja Kudelić, Asja Tonc,
Marina Ugarković

Izdavački savjet/Editorial committee

Vlasta Begović, Marko Dizdar, Dunja Glogović, Snježana Karavanić, Goranka Lipovac Vrkljan, Branka Migotti, Kornelija Michreiter, Ante Rendić Miočević, Tajana Sekelj Ivančan, Tihomila Težak Gregl, Željko Tomičić, Ante Uglešić

Prijevod na engleski/English translation

Una Krizmanić Ožegović

Lektura/Language editor

Boris Beck (hrvatski jezik/Croatian)
Una Krizmanić Ožegović (engleski jezik/English)

Dizajn/Design

REBER DESIGN

Korektura/Proofreaders

Asja Tonc
Marina Ugarković

Računalni slog/Layout

Hrvoje Jambrek

©Institute of archaeology, Zagreb 2016.

SADRŽAJ

Arheološka istraživanja

- 10** **Daria Ložnjak Dizdar**
Marko Dizdar
Gorana Kušić

Sotin – Srednje polje i Zmajevac, istraživanja višeslojnih nalazišta u Podunavlju 2015. godine

- 14** **Tomislav Hršak**
Tino Leleković
Marko Dizdar

Rezultati istraživanja nalazišta Batina – Sredno 2015. godine

- 19** **Marko Dizdar**
Daria Ložnjak Dizdar
Marina Sečkar

Zaštitna istraživanja nalazišta AN 3B Beli Manastir – Sedmitar na trasi autoceste A5 Beli Manastir – Svilaj

- 24** **Marko Dizdar**
Daria Ložnjak Dizdar
Marina Sečkar

Jagodnjak – Napuštene njive. Zaštitno istraživanje prapovijesnog i antičkog nalazišta na trasi autoceste Osijek – Beli Manastir

- 29** **Hrvoje Kalafatić**
Mateja Hulina

Zaštitno arheološko istraživanje lokaliteta AN7B Čeminac – Vakanjac na dionici autoceste A5 Beli Manastir – Osijek 2014. i 2015. godine

- 36** **Marko Dizdar**
Asja Tonc

Zaštitna istraživanja lokaliteta AN 2 Donji Miholjac – Vrancari

- 40** **Katarina Botić**

Zaštitna arheološka istraživanja nalazišta AN 3 Donji Miholjac – Mlaka/trafostanica na južnoj obilaznici grada Donjeg Miholjca 2015. godine

- 46** **Tatjana Tkalčec**

Prapovijesna, rimska i srednjovjekovna naselja na lokalitetu Donji Miholjac – Đanovci – zaštitna arheološka istraživanja u 2015. godini

- 59** **Daria Ložnjak Dizdar**
Marko Dizdar
Asja Tonc

Donji Miholjac – Panjik – zaštitno istraživanje naselja sopotske i badenske kulture u Podravini

CONTENTS

Archaeological Excavations

- 10** **Daria Ložnjak Dizdar**
Marko Dizdar
Gorana Kušić

Sotin – Srednje polje and Zmajevac, research of multilayered sites in the Danube region in 2015

- 14** **Tomislav Hršak**
Tino Leleković
Marko Dizdar

Research results from Batina – Sredno site in 2015

- 19** **Marko Dizdar**
Daria Ložnjak Dizdar
Marina Sečkar

Rescue excavation on the AN 3B Beli Manastir – Sedmitar site on the A5 Beli Manastir – Svilaj motorway route

- 24** **Marko Dizdar**
Daria Ložnjak Dizdar
Marina Sečkar

Jagodnjak – Napuštene njive (Abandoned fields). Rescue archaeology of the Prehistoric and Antique site on the Osijek – Beli Manastir motorway route

- 29** **Hrvoje Kalafatić**
Mateja Hulina

Rescue archaeological excavation at the AN7B Čeminac-Vakanjac site along the A5 Beli Manastir – Osijek motorway in 2014 and 2015

- 36** **Marko Dizdar**
Asja Tonc

Rescue excavations of the AN 2 Donji Miholjac – Vrancari site

- 40** **Katarina Botić**

Rescue excavations of the site AN 3 Donji Miholjac – Mlaka/trafostanica on Donji Miholjac southern beltway route in 2015

- 46** **Tatjana Tkalčec**

Prehistoric, Roman, Late Antique and medieval settlements at the Donji Miholjac – Đanovci site – rescue archaeological excavations in 2015

- 59** **Daria Ložnjak Dizdar**
Marko Dizdar
Asja Tonc

Donji Miholjac – Panjik – rescue research of a Sopot and Baden culture settlement in Podravina

- 63 Zorko Marković
Katarina Botić**
Podgorač, Ražište – rezultati arheoloških istraživanja 2015. godine
Podgorač, Ražište – results of the archaeological excavations in 2015
- 71 Kornelija Minichreiter**
Slavonski Brod – Galovo, arheološka istraživanja 2015. godine
Slavonski Brod, Galovo, archaeological research in 2015
- 77 Saša Kovačević**
Istraživanja infrastrukture prapovijesnih naselja lokaliteta Nova Bukovica – Sjenjak, sezona 2015.
Research into the infrastructure of Prehistoric settlements at the Nova Bukovica – Sjenjak site, season 2015
- 82 Marko Dizdar**
Rezultati istraživanja groblja latenske kulture Zvonimirovo – Veliko polje u 2015. godini
Research results of the La Tène culture cemetery at Zvonimirovo – Veliko polje in 2015
- 86 Jadranka Boljunčić**
Rezultati istraživanja arheoloških ljudskih ostataka sa srednjovjekovnoga groblja Zvonimirovo (sjeverna Hrvatska), u kontekstu koštanoga i CT dokaza o rijetkoj infratentorialnoj – mastoidnoj trepanaciji
Research results on archaeological human remains from medieval cemetery Zvonimirovo (northern Croatia), in the context of bone and CT evidence of a rare infratentorial – mastoid trepanation
- 93 Daria Ložnjak Dizdar
Marija Mihaljević
Mario Gavranović**
Dolina – Babine grede – istraživanje kasnobrončanodobnoga naselja u Posavini 2015. godine
Babine grede in Dolina – research of a Late Bronze Age settlement in Posavina in 2015
- 99 Tatjana Tkalčec**
Kasnosrednjovjekovni arheološki kompleks Grubišno Polje – Šuma Obrovi – probna arheološka istraživanja u 2015.
Late medieval complex at Grubišno Polje – Šuma Obrovi – initial archaeological excavations in 2015
- 113 Siniša Krznar**
Torčec – Cirkvišće, arheološka istraživanja srednjovjekovnog i ranonovovjekovnog groblja 2015. godine
Torčec – Cirkvišće, archaeological research of the medieval and early modern cemetery in 2015
- 117 Snježana Karavanić
Andreja Kudelić**
Kalnik – Igrišće – rezultati arheoloških iskopavanja u 2015. godini
Kalnik – Igrišće – results of archaeological excavations in 2015
- 122 Andreja Kudelić
Branko Mušič**
Kurilovec – Belinščica – rezultati geofizičkih istraživanja
Kurilovec – Belinščica – results of geophysical research
- 127 Tatjana Tkalčec**
Burg Vrbovec u Klenovcu Humskom – arheološko konzervatorski radovi na kuli u 2015.
Vrbovec Castle in Klenovec Humski, archaeological and conservation works on the keep in 2015

<p>136 Asja Tonc
Mateja Hulina</p> <p>Preliminarni rezultati zaštitnih istraživanja na prostoru prezentacijskog platoa kod špilje Vrlovke</p>	<p>136 Asja Tonc
Mateja Hulina</p> <p><i>Preliminary results of rescue excavations in the area of presentation plateau near Vrlovka cave</i></p>
<p>139 Bartul Šiljeg
Ana Konestra
Gaetano Benčić</p> <p>Stancija Blek (Tar), kampanja 2015. g.: nastavak arheološko-konzervatorskih istraživanja i prezentacija rezultata široj javnosti</p>	<p>139 Bartul Šiljeg
Ana Konestra
Gaetano Benčić</p> <p><i>Stancija Blek (Tar), 2015: continuation of archaeological research and conservation activities, and presentation of results to the public</i></p>
<p>144 Goranka Lipovac Vrkljan
Ivan Valent
Ana Konestra
Ivana Ožanić Roguljić</p> <p>Antički proizvodni keramičarski kompleks u Crikvenici – zaključna istraživanja 2015. godine</p>	<p>144 Goranka Lipovac Vrkljan
Ivan Valent
Ana Konestra
Ivana Ožanić Roguljić</p> <p><i>Roman pottery production complex in Crikvenica – conclusive research in 2015</i></p>
<p>152 Ivan Radman-Livaja
Asja Tonc</p> <p>Rezultati probnih iskopavanja na Gradini Sv. Trojice 2015. godine</p>	<p>152 Ivan Radman-Livaja
Asja Tonc</p> <p><i>Results of trial excavations on Sveta Trojica Hillfort in 2015</i></p>
<p>155 Kristina Turkalj
Nera Šegvić
Emmanuel Botte
Audrey Bertrand</p> <p>Brač Novo Selo Bunje 2015.</p>	<p>155 Kristina Turkalj
Nera Šegvić
Emmanuel Botte
Audrey Bertrand</p> <p><i>Brač Novo Selo Bunje in 2015</i></p>
<p>160 Marina Ugarković
Ivančica Schrunk
Vlasta Begović
Marinko Petrić</p> <p>Rimska vila u uvali Soline na otoku Sveti Klement (Pakleni otoci, Hvar) – arheološka istraživanja 2015. godine</p>	<p>160 Marina Ugarković
Ivančica Schrunk
Vlasta Begović
Marinko Petrić</p> <p><i>Roman villa in Soline Bay on the Island of St. Clement (Pakleni Islands, Hvar) – archaeological investigation in 2015</i></p>

Terenski pregledi

167 **Marko Dizdar**
Hrvoje Vulić

Terenski pregled i probna iskopavanja na izgradnji istočne obilaznice Vinkovaca

170 **Hrvoje Kalafatić**
Bartul Šiljeg

Terenski pregled na prostoru općina Belišće, Marijanci i Donji Miholjac u 2015. godini

173 **Daria Ložnjak Dizdar**
Marko Dizdar

Terenski pregled i arheološki nadzor na izgradnji obilaznice Donjega Miholjca

176 **Zorko Marković**
Jasna Jurković

Rezultati terenskog pregleda područja Grada Našice (naselja Granice, Polubaše i Rozmajerovac) 2015. godine

185 **Zorko Marković**
Katarina Botić
Jasna Jurković

Rezultati terenskog pregleda općina Našice i Koška 2015. godine

192 **Andreja Kudelić**
Filomena Sirovica

Prikaz rezultata druge faze sustavnog terenskog pregleda gornje Podravine

196 **Goranka Lipovac Vrkljan**
Asja Tonc
Vedrana Glavaš
Ana Konestra
Željka Molak Župan

Rezultati terenskih pregleda na području podvelebitskog Primorja i neposrednog zaleđa

201 **Goranka Lipovac Vrkljan**
Ana Konestra
Irena Radić Rossi

Rezultati aktivnosti projekta „Arheološka topografija otoka Raba“ u 2015. g.: terenski pregledi, obrada arheološke građe, popularizacija znanosti

Field Surveys

167 **Marko Dizdar**
Hrvoje Vulić

Field survey and trial excavations during the construction of the Vinkovci beltway

170 **Hrvoje Kalafatić**
Bartul Šiljeg

Field survey on the territory of Belišće, Marijanci and Donji Miholjac municipalities in 2015

173 **Daria Ložnjak Dizdar**
Marko Dizdar

Field survey and archaeological supervision during the construction of the Donji Miholjac beltway

176 **Zorko Marković**
Jasna Jurković

Results of field survey in the City of Našice area (settlements Granice, Polubaše and Rozmajerovac) in 2015

185 **Zorko Marković**
Katarina Botić
Jasna Jurković

Results of a field survey of Našice and Koška municipalities in 2015

192 **Andreja Kudelić**
Filomena Sirovica

Results of the second phase of a systematic field survey in Upper Podravina

196 **Goranka Lipovac Vrkljan**
Asja Tonc
Vedrana Glavaš
Ana Konestra
Željka Molak Župan

Results of field survey in sub-Velebit Coast and hinterland

201 **Goranka Lipovac Vrkljan**
Ana Konestra
Irena Radić Rossi

Results of the „Archaeological topography of the Island of Rab“ project in 2015: field surveys, processing of archaeological finds, popularization of science

Eksperimentalna arheologija

207 **Andreja Kudelić**

Eksperiment u arheologiji – priprema i sastav lončarske smjese

Experimental Archaeology

207 **Andreja Kudelić**

Experiment in archaeology – preparation and composition of clay paste

Zračna arheologija

213 **Bartul Šiljeg
Hrvoje Kalafatić**

Zračno rekognosciranje, Osječko-baranjska županija 2015. godine

Aerial archaeology

213 **Bartul Šiljeg
Hrvoje Kalafatić**

Aerial reconnaissance, Osječko-baranjska County in 2015

Ostala znanstvena djelatnost Instituta za arheologiju

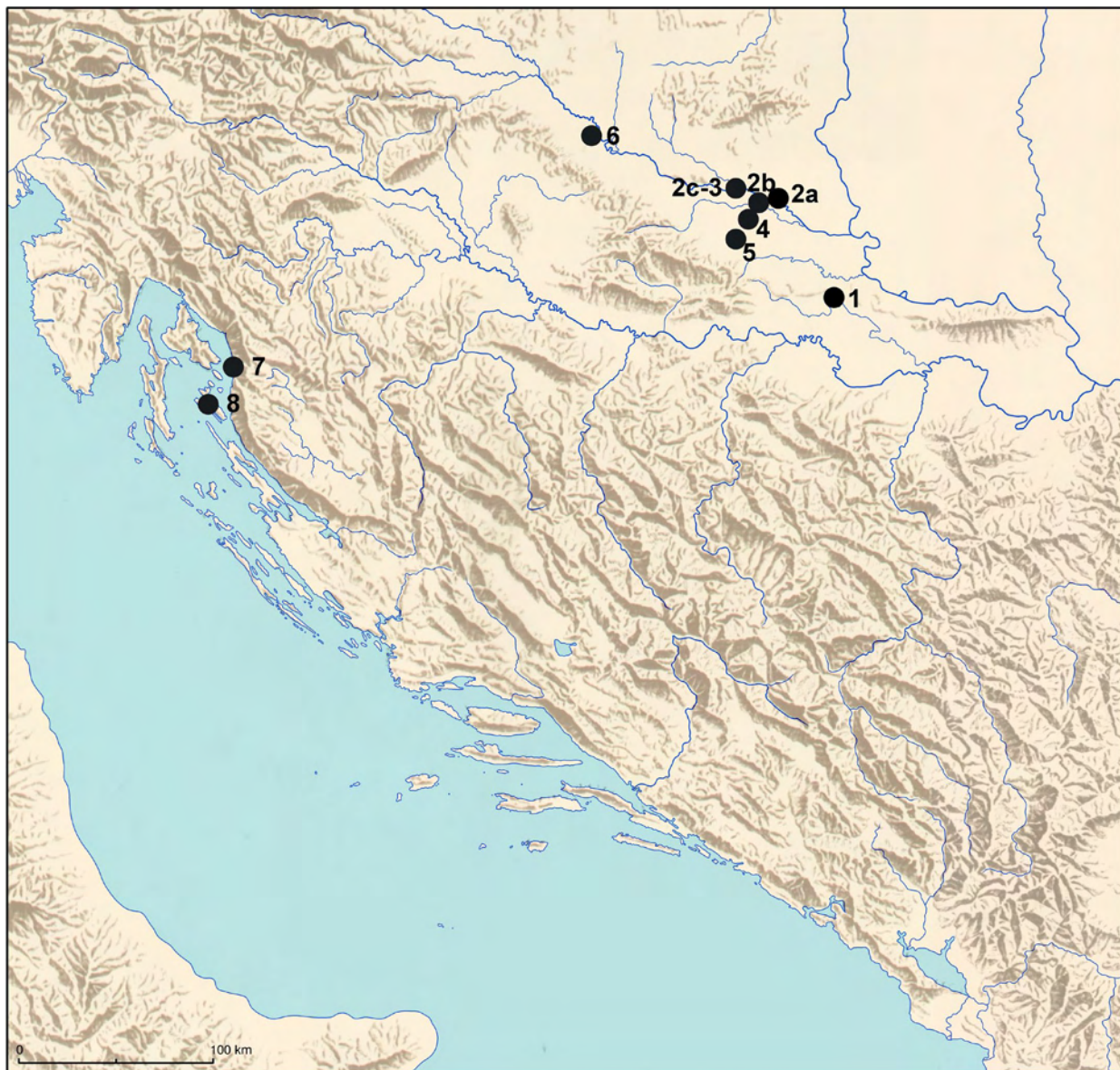
223-234

Additional scientific activity of the Institute

223-234

Terenski pregledi

Field Surveys

1. Obilaznica Vinkovaca
2. Općine Belišće (2a), Marijanci (2b) i Donji Miholjac (2c)
3. Obilaznica Donjeg Miholjca
4. Našice – Granice, Polubaše, Rozmajerovac
5. Općine Našice i Koška
6. Gornja Podravina
7. Podvelebitsko primorje
8. Rab

Rezultati aktivnosti projekta „Arheološka topografija otoka Raba“ u 2015. g.: terenski pregledi, obrada arheološke građe, popularizacija znanosti

Results of the *Archaeological topography of the Island of Rab* project in 2015: field surveys, processing of archaeological finds, popularization of science

Goranka Lipovac Vrkljan
Ana Konestra
Irena Radić Rossi

Primljeno/Received: 31. 3. 2016.
Prihvaćeno/Accepted: 24. 5. 2016.

Tijekom treće kampanje terenskih pregleda otoka Raba koji se provode u sklopu projekta „Arheološka topografija otoka Raba“ (Institut za arheologiju u suradnji s Konzervatorskim odjelom u Rijeci), pregledana su područja MO Kampor (poluotok Kalifront), MO Supertarska draga (okolica Fruge), MO Banjol i MO Barbat, te su provjerene pojedine lokacije u općini Lopar. Zahvaljujući podršci Grada Raba naknadno je organiziran podmorski pregled podmorja ispred lokaliteta Mirine i Valmartina koji su identificirani tijekom istraživanja 2014. g., a koji je proveo Odjel za arheologiju Sveučilišta u Zadru. Osim toga u sklopu projekta pokrenuto je katalogiziranje Arheološke zbirke samostana Sv. Bernardina Sijenskog u Kamporu te uključivanje u manifestaciju Noć Muzeja.

Ključne riječi: otok Rab, krajobrazna arheologija, podvodna arheologija, GIS
Keywords: Island of Rab, landscape archaeology, underwater archaeology, GIS

Treća kampanja terenskih pregleda u sklopu projekta „Arheološka topografija otoka Raba“¹ provedena je u listopadu 2015. g. na području Grada Raba, preciznije MO Kampor, Supetarska draga, Banjol i Barbat. Osim ovih, provjerene su i pojedine pozicije na području općine Lopar. Kao i prethodnih godina dio lokaliteta koji su pregledani poznati su iz literature, međutim, jedan je dio pretpostavljen zahvaljujući analizi zračnih snimaka.² Reambulacijom je utvrđeno 7 lokaliteta i 6 pozicija, od kojih je jedan novoevidentirani lokalitet, no o ostalima su prikupljene dodatne informacije te im je utvrđeno stanje

očuvanosti (tab. 1, tab. 2). Korištena je istovjetna metodologija prikupljanja podataka i njihove obrade kao i kroz prethodne dvije kampanje (Lipovac Vrkljan et al. 2014; Lipovac Vrkljan, Konestra 2015), a dodatna fotodokumentacija izvršena je pomoću drona u suradnji s E. Šilićem iz tvrtke Novena d.o.o.

Tijekom treće kampanje rekognosciranja na otoku Rabu ciljano su pregledani lokaliteti srednjovjekovnih crkava poznatih iz literature (Jurković, Tenšek 1990; Domijan 2007: 250; Rizner 2012), a koji su iznimno brojni na području poluotoka Kalifronta te pojedini lokaliteti prapovijesne i kasnoantičke datacije (sl. 1).³ Naime, u literaturi se spominje veliki broj sakralnih objekata na području šumovitog poluotoka Kalifronta, no njihove su lokacije rijetko precizno određene. Upravo je zbog gustih šumskih predjela pristup pojedinim lokacijama ovom prilikom bio nemoguć, dok su druge pregledane i dokumentirane. Riječ je o lokalitetima Punta Frkanj (LOK 78 (74), sv. Zenonis (?), Sv. Mara (LOK 80), Ograde - Sv. Ciprijan ili Sv. Marija

1 Projekt se provodi uz financijsku pomoć Ministarstva kulture, dok su istraživanja 2015. g. sufinancirana i od strane Grada Raba. U terenskim su istraživanjima sudjelovale, uz voditeljicu Anu Konestru, mag. arh. i zamjenicu voditeljice dr. sc. Goranku Lipovac Vrkljan, i Paula Androić, mag. arh., te studentica arheologije Barbara Kriletić (Sveučilište u Zagrebu). Anita Ivanković, dipl. arh. izradila je katalog arheološke zbirke u Kamporu te je, u suradnji s Pavlom Dugonjićem, dipl. arh., ideatorica i koautorica postera o kipiću božice Dijane. U projektu su sa strane Instituta za arheologiju sudjelovali i dr. sc. Bartul Šiljeg te Nera Segvić, dipl. arh., a sa strane Konzervatorskog odjela Mia Rizner, dipl. arh. Grga Frangeš iz tvrtke Mjesto pod suncem d.o.o. radio je na doradi GIS sustava.

2 Ovom se prilikom zahvaljujemo kolegi dr. sc. Bartulu Šiljegu koji je proveo analizu zračnih fotografija te nas upozorio na pojedine lokacije.

3 Za pomoć pri obilasku parka šume na Kalifrontu zahvaljujemo g. Božidaru Španjolu, Šumariji Rab (g. Marin Šimić, g. Boris Belamarić) te nadgledniku šume Samostana benediktinki u gradu Rabu.

BROJ LOKALITETA	TOPONIM/NAZIV	OKVIR. DATACIJA
78	PUNTA FRKANJ	Srednji vijek
79	PLOGAR	Prapovijest
80	SV. MARA	Srednji vijek
81	TKZ. SV. CIPRIJAN	Kasna antika/srednji vijek
82	SV. MAVRO	Srednji vijek
83	KOŠLJEN	Prapovijest
84	GLAVINA - Mišnjak	Srednji vijek

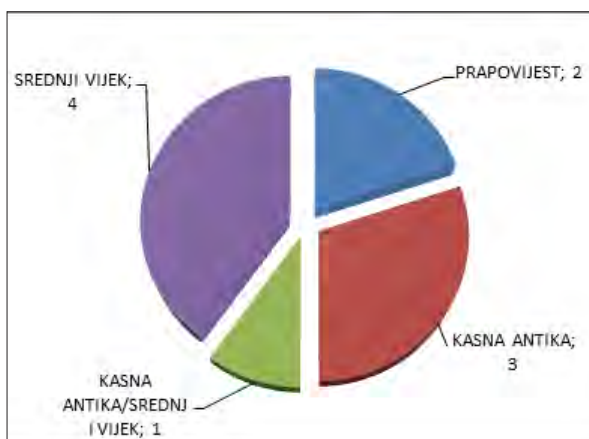
Tab. 1 Sažeti prikaz kronoloških odrednica reambuliranih lokaliteta na području Grada Raba.

Table 1 Brief overview of chronological features of surveyed sites in the territory of the City of Rab.

BROJ POZICIJE	TOPONIM/NAZIV	OKVIRNA DATACIJA
37	punta Frkanja	?
38	punta Kalifronta	novi vijek
39	Panorama - Vidilica	kasna antika?
40	Košljen (kasna antika)	kasna antika
41	Kampor Soline	novi vijek
42	Miknići	kasna antika
43	Miknići - podno Košljena	?

Tab. 2 Sažeti prikaz kronoloških odrednica reambuliranih pozicija na području Grada Raba.

Table 2 Brief overview of chronological features of surveyed positions in the territory of the City of Rab.

Sl. 1 Preliminarna kronološka slika evidentiranih i reknosansiranih lokaliteta i novo-evidentiranih pozicija s jasnim kronološkim pokazateljima – ubrojene sve registrirane faze (ukupan br. lokaliteta/pozicija: 13, ne-atribuiranih lokaliteta/pozicija: 2).

Fig. 1 Preliminary chronology of documented and surveyed sites and newly documented positions with clear chronological indicators – all phases included (total number of sites/positions: 13, unattributed sites/positions: 2).

(LOK 81), Sv. Mavro (LOK 82 (67)).⁴ Mahom je, osim u slučaju Lok. 81, riječ o crkvama romaničkoga razdoblja, uglavnom manjih dimenzija i s polukružnom apsidom, a kakve su brojne i na drugim dijelovima otoka (Lipovac Vrkljan, Konestra 2015: 130-131). Zbog izrazito lošeg stanja očuvanosti ističe se Lok. 82 - sv. Mavro gdje se urušilo pročelje crkve, dok isto prijete i

perimetralnim zidovima crkvenoga broda (sl. 2). U ovom se kronološkom kontekstu u literaturi spominje i crkva sv. Kristofora u istoimenoj uvali, čijim pregledom međutim ona nije utvrđena. Utvrđeni su ostaci građevine koja se smješta uz samu zapadnu obalu uvale, no oni, prema svojim karakteristikama, ne odgovaraju sakralnom zdanju, već prije objektu u funkciji obližnjeg novovjekovnog pristaništa.

Lok. 81 valjalo bi pak smjestiti u ranokršćansko razdoblje, na što upućuju ostaci poligonalne apside, pretpostavljena veličina kompleksa te nalazi tegula (sl. 3). U literaturi se ovaj lokalitet veže uz toponim Ciprijanovo (Jurković, Tenšek 1990), no prema pojedinim podacima iz Kamporske kronike ovdje bi prije valjalo smjestiti crkvu sv. Marije.⁵

Na temelju zračnih snimaka te prethodnih saznanja ubiciran je dosad neevidentirani lokalitet Plogar (LOK 79) koji se nalazi ponad Supetske Drage, jugozapadno od Fruge. Ovdje je uočen rasuti bedem širine 5-6 metara koji omeđuje veći ravni plato čija je zapadna strana vrlo strma i zaštićena prirodnim škrapama, a prikupljena je i manja količina keramičkih nalaza (sl. 4). Iznad Barbata pregledan je lokalitet Košljen - LOK 83 (Rizner 2012), gdje se na uzvišenju jasno iščitava masivno urušenje bedema gradinskoga naselja (sl. 5) koji omeđuje veći plato s njegove južne, sjeverne i istočne strane, dok je južni dio brda zaštićen prirodnom strmom padinom karakteriziranom škrapastim terenom. Na samom bedemskom urušenju sakupljene su velike količine keramičkoga materijala, koji se proteže i po SI padini brijega. Na platou je uočen deblji humusni sloj, no i plato i bedem ispresijecani su modernim suhozidnim strukturama. Put koji je u recentnije vrijeme probijen podno brijega, probio je i dio bedema s njegove istočne strane. Keramički materijal uglavnom upućuje na kasnobrončanodobnu dataciju, uz mo-

4 Na pomoći pri lokaciji i interpretaciji pojedinih lokaliteta i nalaza zahvaljujemo kolegama Ranku Starcu, dipl. arh. kustosu u Pomorskom i povijesnom muzeju Hrvatskog primorja u Rijeci i Tonki Kavran, mag. pov. umj. (Centar za kulturu Lopar).

5 U interpretaciji podataka iz Kamporske kronike uvelike je pomogla dr. sc. Saša Potočnjak (Filozofski fakultet Sveučilišta u Rijeci) kojoj se ovom prilikom zahvaljujemo.

Sl. 2 Lokalizet 82 – stanje očuvanosti perimetralnih zidova crkve sv. Mavra s označenim oštećenjima (snimila: A. Konestra).

Fig. 2 Site 82 – state of preservation of the perimeter walls of the Church of St. Mavro with damage indicated (photo: A. Konestra).

Sl. 3 Lokalizet 81 – apside ranokršćanske (?) crkve u šumi Dundo (snimila: A. Konestra).

Fig. 3 Site 81 – apse of an Early Christian (?) church in Dundo forest (photo: A. Konestra).

guće protezanje do u rano željeznodobni horizont. Na zaravni koja vodi prema brdu Košljen s njegove SI strane prikupljeno je više keramičkih nalaza kasnoantičke datacije, koje međutim nismo bili u mogućnosti povezati uz eventualne ostatke arhitekture (POZ 40).

Pretpovijesnoj dataciji vjerojatno pripada i lokalitet Glavina (LOK 84), na istoimenom rtu koji zatvara trajektnu luku Mišnjak s njezine sjeveroistočne strane. Ovdje je identificirana veća kamena gomila (tumul?) čija datacija, međutim, zbog ograničenog broja nalaza nije sa sigurnošću potvrđena.

Niz pozicija s arheološkim pokazateljima odnosi se na lokacije na kojima su uočeni nalazi (npr. Panorama-Vidilica, POZ

39) ili koji su karakteristični za razvoj krajobraza kroz povijest, npr. vapnenice na Kalifrontu i ostaci solane u Kamporu (POZ 41).

Podmorska istraživanja na lokalitetima Mirine i Valmartina

Tijekom kampanje terenskih pregleda 2014. g. na području Valmartine / Val Pasquale (LOK 76), smještene južno od Barbata u Barbatskom kanalu, nedaleko od uvale Pudarica, ustanovljeni su zidovi jednog većeg objekta ili više objekata (Lipovac Vrkljan, Konestra 2015: 129). Na ovoj se lokaciji također spominju nalazi antičkih grobova, a dio zida pruža se i na samom obalnom pojasu. S obzirom na potencijalno prostiranje arheoloških nalaza i u moru, odlučeno je provesti podmorski arheološki pregled u podmorju neposredno ispred ovih lokaliteta te na području između njih. Istraživanja je proveo Odjel za arheologiju Sveučilišta u Zadru pod vodstvom doc. dr. sc. Irene Radić Rossi u suradnji s Ronilačkim centrom Foka, Šimuni.

Podmorje Artića, Mirina i Valmartine detaljno je površinski pregledano i dokumentirano bez korištenja dodatne opreme za probno sondiranje. Prilikom rekognosciranja na više je lokacija uočen pokretni arheološki materijal, no po svojoj prilici radi o materijalu koji je erodiran s obale. Međutim, na zračnim je snimkama jugoistočno od lokaliteta Mirine uočena pravilna pravokutna struktura čijim je pregledom potvrđeno kako je u pitanju pravilno oblikovana skupina nabacanoga kamena, koja ukazuje na ostatke operativne obale. U središtu strukture nalazi se okomito postavljena stijena koja je, vjerojatno, u određenom vremenskom razdoblju imala ulogu bitve za privez brodova. Zapadnije, uočene su dvije skupine neobrađenoga kamena koje djeluju kao glave molova. Međusobno su udaljene 20,4 m, a danas leže na dubini od 2-4 m. Udaljenost do obale iznosi 40-45 m, a upravo na tome mjestu jasno su vidljivi ostaci zida koji se proteže prema moru, ali je oštećen i gubi se u zoni plime i oseke. Na širem se prostoru pronalaze ulomci antičke keramike i stakla, a na nekoliko mjesta među kamenjem uočeni su i ostaci drveta koji su uzorkovani.

Prema rezultatima podmorskog arheološkog rekognosciranja utvrđeno je kako su se sjeverozapadno od malog rta koji dijeli dvije uvale sjeverno od uvale Pudarice očuvali ostaci manjeg pristaništa koje se može povezati s ostacima rimske arhitekture na obližnjoj obali (sl. 6).

Ostale aktivnosti

Osim terenskih pregleda tijekom 2015. u sklopu projekta „Arheološka topografija otoka Raba“ izrađen je katalog arheološke zbirke koja se čuva u Samostanu sv. Bernardina Sijenskog u Kamporu. Tom je prilikom obrađeno 185 nalaza koji potječu iz Kampora (s lokaliteta Kaštelina i okolice samostana) ili

Sl. 4 Lokalitet 79 – rasuti bedem na lokalitetu Plogar (snimila: A. Konestra).

Fig. 4 Site 79 – collapsed rampart at Plogar site (photo: A. Konestra).

Sl. 5 Lokalitet 83 – rasuti bedem gradine Košljen (snimila: A. Konestra).

Fig. 5 Site 83 – collapsed rampart of Košljen hillfort (photo: A. Konestra).

Sl. 6 Zračni snimak područja lokaliteta Mirine – ostaci pristaništa i zidnih struktura na obali (snimio: E. Šilić).

Fig. 6 Aerial photograph of Mirine site – dock remains and wall structures along the coast (photo: E. Šilić).

su ovdje dospjeli donacijama. Obrada ove građe od iznimne je važnosti kako zbog njezinog očuvanja i eventualne restauracije, tako i zbog znanstvene i baštinske vrijednosti eksponata. Upravo je ovaj aspekt naglašen kroz sudjelovanje u manifestaciji Noć muzeja (siječanj 2016.) tijekom koje je široj javnosti predstavljen kipić božice Dijane iz Kampora.⁶

Zaključak

Aktivnosti projekta „Arheološka topografija otoka Raba“ tijekom 2015. nisu bile ograničene na kopnene terenske preglede, iako oni čine srž njegovih znanstvenih aktivnosti, već se pristupilo, uz suradnju Odjela za arheologiju Sveučilišta u Zadru, i podmorskim pregledima pojedinih lokacija. Time su obogaćeni podaci prikupljeni tijekom 2014. te je značaj lokaliteta Valmartina i Mirine dodatno potvrđen. Osim toga, riječ je o dosad jedinstvenom nalazu na otoku Rabu, gdje ranije nisu bile poznate antičke pristanišne strukture. Osim toga obogaćene su spoznaje o pojedinim prapovijesnim lokalitetima te je evidentirano stanje očuvanosti srednjovjekovnih sakralnih građevina na području Kalifronta.

Drugi dio aktivnosti projekta provodi se u suradnji s brojnim ustanovama i kolegama koji djeluju na otoku Rabu, a obuhvaća dokumentiranje građe u lokalnim zbirkama i prezentaciju rezultata projekta javnosti. Nastavak aktivnosti popularizacije znanosti provodit će se i u 2016. uključivanjem u projekt „Tisućljeće rapskog benediktinstva“ koji provodi Samostan benediktinki sv. Andrije u Gradu Rabu.

Literatura

- Domijan, M. 2007, *Rab – grad umjetnosti*, Barbat, Zagreb.
- Jurković, M., Tenšek, I. 1990, Novootkrivena ranokršćanska crkva na otoku Rabu, *Obavijesti HADa*, XXII, 38–40.
- Lipovac Vrkljan, G., Konestra, A. 2015, Projekt "Arheološka topografija otoka Raba – rezultati terenskog pregleda na području grada Raba u 2014. godini i izložba "Arheološka topografija: putovanje kroz prošlost Lopara", *Annales Instituti Archaeologici*, Vol. XI, 128–132.
- Lipovac Vrkljan, G., Šiljeg B., Ožanić Roguljić, I., Konestra, A., Koštešić, I. Šegvić, N. 2014, Projekt Arheološka topografija otoka Raba: rezultati terenskog pregleda poluotoka Lopara u 2013. godini, *Annales Instituti Archaeologici*, Vol. X, 202–208.
- Rizner, M. 2012, Arheološka topografija otoka Raba, *Rapski zbornik II*, Rab, Ogranak Matice hrvatske u Rabu, 37–42.

Summary

As part of the Archaeological topography of the Island of Rab project, field surveys were carried out in October 2015 in the territory of the City of Rab municipality. The research is carried out in collaboration with the Conservation Department in Rijeka, financed by the Ministry of Culture and the City of Rab.

The recorded sites and positions were georeferenced, photographs were taken on site and data was recorded in previously designed forms. All data will be entered into the GIS designed specifically for the project. The sites included in the survey relate to all time periods, with significantly numerous sacral and medieval ones. Apart from those already mentioned in the literature, the research located a previously unknown prehistoric site. The results of the underwater survey in Barbatski Channel are extremely relevant because they confirmed underwater docking structures in front of Mirine site, previously identified during the project's surveys. In collaboration with the company Novena, aerial footage of chosen sites was taken, and thanks to the data gathered while preparing the catalogue of the archaeological collection of the St. Bernardino of Siena Monastery in Kampor, the project also participated at the Night of Museums manifestation.

6 Zahvaljujemo predstojniku samostana sv. Bernardina Sijenskog fra Ivanu Gavranu na suradnji, posebno u vidu obrade građe koja se čuva u samostanu te na mogućnosti predstavljanja iste široj javnosti. Pučkom otvorenom učilištu u Rabu zahvaljujemo na pomoći pri izradi postera za Noć muzeja.